

Loterij

Loterijen worden al eeuwen gehouden, de opbrengst ervan is vaak voor een goed doel.

1444

In Sluis wordt een loterij georganiseerd voor de versterking van vestingwerken en de bouw van een nieuw krankzinnigenhuis.

1554

De organisatie van een loterij in Middeburg is erg bewerkelijk. Zo'n tweehonderdduizend loten worden met behulp van koeriers verspreid. De trekking gebeurt in het openbaar en hierbij wordt van alle loten omgeroepen of er een prijs op is gevallen. Dit duurt 31 dagen.

1568

Tijdens de Tachtigjarige Oorlog worden loterijen gehouden om de soldij van de Nederlandse manschappen te kunnen betalen.

1726

De Generaliteitsloterij wordt opgericht. Dit is de eerste loterij die onder toezicht van de regering staat en is de voorloper van de Staatsloterij.

Anno

Deze pagina is samengesteld door Anno. www.anno.nl,
postbus 11641, 2502 AP Den Haag, e-mail: secretariaat@anno.nl

Eeuwenoud vermaak

Al in de Romeinse tijd werden gokspelletjes gespeeld, zoals dobbelen. Dit spel is nooit uit de mode gegaan, ondanks regels die het grootschalige gebruik moesten beperken. In 1250 werd in Zeeland bepaald dat niemand bij het dobbelen méér mocht verliezen dan hij aan geld meebracht. En in 1750 werden belastingen geheven op de verkoop van dobbelstenen. De dobbelsteen op de afbeelding komt uit de Middeleeuwen en is gemaakt uit het gewei van een hert. Hij is nogal afgesleten door het vele gebruik. Doordat dobbelstenen makkelijk verloren raakten, zijn er veel eeuwenoude dobbelstenen teruggevonden. BEELD: RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN, LEIDEN

Een 'vergunninkie' voor Holland Casino

Minister Hirsch Ballin van Justitie wil het aantal legale pokerplaatsen uitbreiden om de illegale pokergelegenheden te bestrijden. In de jaren zeventig werd Holland Casino opgericht om de groei van illegale gokhallen tegen te gaan – zonder veel succes. DOOR MARJOLEIN TE WINKEL

„Ik zeg, als ze er om tien uur eentje dichtgooien, gaan er om half elf vijf andere open. Ze moeten er gewoon een stuk of zes een vergunninkie geven en dan ben je van het hele gezeik af.” Aldus Simon Adriaanse alias de Gokkoning van Amsterdam. Zijn gokpaleis aan de Achterzijds Voorburgwal was vanaf de jaren vijftig tot halverwege de jaren tachtig een bekende plek voor de grote gokkers, waar in sommige jaren zo'n vijftig miljoen gulden binnenkwam.

Een 'vergunninkie' heeft Adriaanse nooit gekregen. Vanaf de jaren zeventig probeerde justitie het illegale gokken tegen te gaan door de oprichting van een door de overheid gereguleerd, legaal casino. In Zandvoort opende op 1 oktober 1976 het eerste Holland Casino. Al snel volgden filialen in Scheveningen en Valkenburg.

Valkenburg 1998. Een speelster waagt en gokke achter de gokkast in het nieuwe casino van Valkenburg. Het oude casino, gebouwd in 1977, was te klein geworden. Het nieuwe casino heeft 85 miljoen gulden gekost. FOTO: © CHRIS KEULEN/HOLLANDE HOOGTE, 1998
BEELDRESEARCH: ZWIEBELFISCH BEELD & TEKST, ARNHEM

De drie casino's waren de enige plekken waar Nederlanders legaal een gokje mochten wagen. Parlementariërs Geurtsen en Van Schaik pleitten in 1971 voor de oprichting van een legaal casino en hadden berekend dat roulettegelegenheden de overheid wel veertien miljoen gulden per jaar kon opleveren.

De berekening van deze parlementariërs bleek karig. Bezoekersaantallen liepen halverwege de jaren tachtig op tot één miljoen per jaar, de winst – voor de Nederlandse staatskas – tot boven de honderd miljoen gulden. Maar de illegale gokhuizen bleven bestaan. Sterker nog: de opening van de eerste drie legale casino's ging gepaard met een explosieve groei van illegale gokhuizen in Amsterdam.

De regering besloot de illegale gokhuizen van stevige legale concurrentie te voorzien door tussen 1985 en 1989 vijf nieuwe Holland Casino's te openen. Maar illegaal gokken werd nooit helemaal uitgeroeid. En de veertien Holland Casino's die Nederland nu rijk is, hebben niet kunnen voorkomen dat sinds 2006 het aantal mensen dat illegaal pokert tot een half miljoen is gegroeid.

IN EUROPA

SEIZOEN 2: 1944 - 1992

DE COLLECTIE BESTAAT UIT: 9 DVD's met alle 17 afleveringen van serie 2 | inclusief een kijkje achter de schermen bij alle afleveringen | 1 cd met in totaal 5 podcasts ingesproken door Geert Mak | 1 cd met de originele soundtrack van In Europa serie 1 en 2 gecomponeerd door Big Orange | 1 boek – Reizen door de twintigste eeuw met Geert Mak van 320 pagina's | Een exclusieve 'In Europa' poster

EEN VPRO-TV SERIE VAN ROEL VAN BROEKHOVEN
NAAR HET BOEK VAN GEERT MAK

ZONDER VERZENDKOSTEN
van 79,95 naar
€ 69,95

In Europa - uitgebreide editie is te koop via www.hokshop
Let op! Niet verkrijgbaar in de winkel.

Wedden voor het Nederlandse paard

Liefhebbers van de paardensport waren verbijsterd toen ze in mei 1911 het nieuws hoorden. Het parlement had, met één stem verschil, het wedden bij paardenrennen verboden. DOOR MARIANNE GROEP-FONGCE

Het wedrennen was rond 1840 uit Engeland overgewaaid. Het Nederlandse leger kocht goede rijpaarden in het buitenland, bij gebrek aan eigen paarden. Een groep edelen, aangevoerd door koning Willem II, besloot om Engelse hengsten te importeren en leenden die gratis uit als dekengst. Het doel: een goed Nederlands paardenras fokken.

Om de paarden te promoten, introduceerde Willem paardenrennen in Nederland. Bij de eerste wedstrijd in 1844 waren alle rijke en adellijke Nederlanders aanwezig en al snel lieten verschillende families een renbaan op hun landgoed aanleggen, compleet met kiosk voor officieel erkende gok-

bazen waar bezoekers geld konden winnen door uitslagen te voorspellen. Hierbij werd tien procent van de inleg afgedragen aan het fokken van paarden voor het leger.

Maar de paardenrennen trokken ook andere, niet erkende gokbazen: boekmakers. Om klanten te trekken, schreven ze de uitkering per winnend paard op plankjes. Een lucratieve business, want zij droegen geen geld af

aan de organisatie en konden dus hogere bedragen uitkeren.

Door het wedden was niet iedereen dol op de paardenrennen. Tegenstanders noemden de goklust zedeloos. En ondanks enkele protesten – de paardensport was in het belang van het leger – werd wedden in 1911 verboden. Het verbod duurde tot 1943, toen de Duitse bezetter wedrennen weer toestond.